

**Udviklingsplan
2016-2018**

**Skjoldhøj Vuggestue
Spobjergvej 9
8220 Brabrand**

Indholdsfortegnelse:

1	Udviklingsplaner	3
	Opbygning af udviklingsplanen	3
2	Præsentation	5
	Personalet	6
	Indretning	6
	Udendørsfaciliteter	6
3	Vedtægter og værdigrundlag	6
	Værdigrundlag	6
	Troværdighed	6
	Respekt	7
	Engagement	7
	Værdigrundlaget vedtaget af bestyrelsen	7
	Målsætning	8
	Menneskesyn	8
	Lærings- og udviklingsforståelse	9
	Læringsprocessen	10
	Nærmeste udviklingszone	11
	Læringsmiljø	11
4	Effektmål for Skjoldhøj Vuggestue	12
	Evalueringspraksis	13
	Forståelser af evaluering	13
	Inspiration til evalueringsmødet	14
	Kultureftersyn	15
	Dokumentation	15
	Læring og udvikling (1 af 9 strategi)	17
	Metode til planlægning, dokumentation og evaluering	17
	Handleplan for sproglig udvikling	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
	Alsidig personlig udvikling (læreplanstema iht. § 8)	20
	Sociale kompetencer (læreplanstema iht. § 8)	21
	Naturen og naturfænomener (læreplanstema iht. § 8)	22
	Kulturelle udtryksformer og værdier (læreplanstema iht. § 8)	24
	Sundhed og trivsel (3 af 9 strategi)	29
	Handleplan for bevægelse	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
	Kend og brug din krop	30
	Mål for mad og måltider	32
	Rummelighed (2 af 9 strategi)	33
	Hvad er et barn med særlige behov?	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
	Eksempel – barn med særligt behov	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
	Forældreinddragelse (4 af 9 strategi)	33
	Forældresamarbejdet	33
	Forældrebestyrelsen	34
5	Strukturelle rammer	36

Ledelse (5 af 9 strategi) – gøres kort.....	36
Personale (6 af 9 strategi) – gøres kort.....	36
Organisation (7 af 9 strategi) – gøres kort	36
Drift (8 af 9 strategi) – gøres kort	36
6 Kommunikation (pkt.) 3 - 9 af 9 strategi)	37
Intern kommunikation (børn, forældre, personale).....	38
Kommunikation i netværk.....	38
Ekstern kommunikation (forvaltning, politisk, tværmagistra tlige/områdesamarbejdet).....	39
Tillæg: Århus kommunes indsatsområder 2012	40
7 Bilag	40
Årsplan	40

1 Udviklingsplaner

I Århus Kommune har Børn - og Unge (0-18 år) sin egen magistrat. Magistraten har udformet en udviklingsplan for hele området, der så skal udmøntes i 8 områdeudviklingsplaner og endelig i denne lokale udviklingsplan for dagtilbuddet Skjoldhøj Vuggestue.

Da Skjoldhøj Vuggestue er en selvejende daginstitution med kun en afdeling, er konkretisering af målene, planlægningen og de pædagogiske processer en integreret del af udviklingsplanen.

Udviklingsplanen er lavet som et redskab for personale, forældrebestyrelse, forældre og forvaltning med tilknytning til Skjoldhøj Vuggestue.

Den erstatter den hidtidige virksomhedsplan som værktøj til planlægning, styring, evaluering og dokumentation for vores pædagogiske arbejde. De pædagogiske læreplaner indgår som en integreret del af den samlede udviklingsplan.

Hvert tredje år justeres udviklingsplanen, således den afspejler, at vi udvikler os i en dynamisk verden.

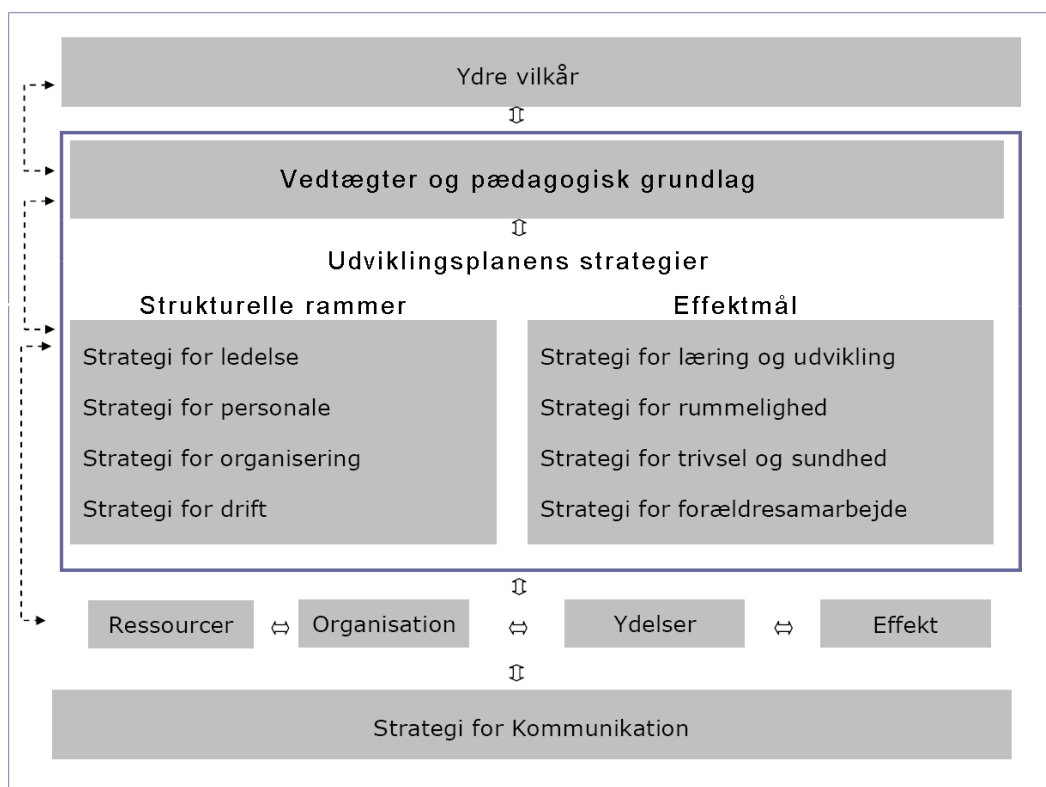
Hvis du har tilknytning til Skjoldhøj Vuggestue og læser vores udviklingsplan er du meget velkommen til at komme med forslag til forbedringer og justeringer, så vi sammen kan være med til at have en opdateret udviklingsplan, som fortæller hvordan netop vores daginstitution er lige nu.

Opbygning af udviklingsplanen

I dette afsnit beskriver vi, hvordan vi har opbygget udviklingsplanen.

Sammenhængen mellem de enkelte elementer illustreres i figur 2

Figur 2: skematisk fremstilling af samspillet mellem de elementer, der indgår i udviklingsplanen

Kapitel 1

Er en præsentation af Skjoldhøj Vuggestue og de ydre vilkår vi er underlagt. Kapitlet indeholder konkrete fakta om, hvem vi er og hvilket grundlag vi arbejder på.

Kapitel 2

Præsenterer vores værdier og målsætninger og vi fortæller om vores lærings- og udviklingsforståelse.

Kapitel 3

Beskriver hvordan vi arbejder med de 4 effektmål, som Århus Kommune har formuleret for Børn og Unge Magistraten. Disse fire overordnede mål er:

- Læring og udvikling
- Sundhed og trivsel
- Rummelighed
- Forældresamarbejde

'Læring og udvikling' bliver beskrevet gennem lovgivningens krav til læreplanstemaer:

- Sproglig udvikling
- Alsidig personlig udvikling
- Sociale kompetencer
- Naturen og naturfænomener
- Kulturelle udtryksformer og værdier

Det 6. læreplanstema om krop og bevægelse beskriver vi sammen med det strategiske mål for sundhed og trivsel, hvor også mad og måltider inddrages. Der beskriver vi også vores *handleplan for bevægelse* samt *handleplan for mad og måltider*.

Da sproglig udvikling foruden at være et læreplanstema også er udpeget til at være et aktuelt indsatsområde, har vi valgt at inddrage vores handlingsplan for sprog under strategien for 'Læring og udvikling'.

I et afsnit om rummelighed beskriver vi de særlige indsatser vi gør for udsatte børn.

Forældreinddragelse er et nøglepunkt for Skjoldhøj Vuggestue som selvejende institution og vi har gennem den seneste brugerundersøgelse – foretaget af Århus Kommune – konstateret at det er et område, hvor vi gør det rigtig godt. Vores afsnit herom i udviklingsplanen er delt i to:

- Samarbejde med forældrene i hverdagen – om det enkelte barn
- Forældrenes betydning i bestyrelsesarbejdet

Kapitel 4

Beskriver vores strukturelle rammer. Det vil sige, hvordan vores aktuelle situation er med hensyn Ledelse, personale, organisation og drift. I kapitlet beskriver vi også vores prioriteringer og hvad vi gør for at udnytte vores ressourcer optimalt. Punkterne beskrives kortfattet fordi de kun skal illustrere de overordnede betingelser vi fungerer under.

Kapitel 5

Kommunikation anser vi for yderst vigtig, da det er herigennem vi synliggør vores arbejde. Når vi er åbne om, hvad vi gør og hvorfor, opnår vi at få respons både internt og eksternt. Det mener vi er et værdifuldt bidrag til den fortsatte udvikling af institutionen.

Kapitel 6

Beskriver institutionens aktuelle indsatsområder.

2 Præsentation.

Skjoldhøj Vuggestue er en selvejende institution, normeret til 30 børn i alderen 0-2 år. Vi bor til leje i bygninger ejet af Kollegiekontoret, og drives i henhold til driftsoverenskomst med Århus Kommune.

Vi arbejder efter egen vedtægt og formål. Vedtægten er udarbejdet af bestyrelse i samarbejde med personale.

Institutionen formål er i tæt samarbejde med forældrene, at skabe en dagligdag med nærhed, tryghed og omsorg for at sikre det enkelte barns trivsel og udvikling. Vi arbejder på at fremelske det enkelte barns individualitet og selvstændighed.

Personalet

Vi er 9 ansatte. Leder, souschef, 4 pædagoger, 3 medhjælpere
Institutionen er indrettet med 2 børnegrupper, med henholdsvis 12 og 18 børn.
Personalet har kompetencer, via forskellige kurser, inden for sprog, sang, rytmik og motorik, ernæring og zoneterapi.

Indretning

Vi har 2 stuer, 12 børn på Solen og 18 børn på Stjernen.
Begge stuer har 2 rum, det ene med borde og stole, det andet med hygetrekanter og legesager. Der er et dejligt legerum midt i huset, med masser af lys, her har børnene mulighed for at mødes på neutral grund, og selv opbygge grupper på tværs af stuerne. Vi har spejle mange forskellige steder i huset, så børnene kan lære deres egen krop at kende. De laver grimasser, klæder sig ud, ser sig selv hoppe, ja spejlene kan bruges til mange ting. Vi har et lille rum med udklædningstøj.

Udendørsfaciliteter

Vi har en skøn legeplads, der styrker det motoriske hos barnet. Her er et kuperet terræn, omkranset af træer og buske. Vi har mange frugttræer og buske på legepladsen, der er både græs og fliser, sandkasse, gynger, rutsjebane, legehuse, gravemaskiner, cykler og meget andet. Små områder som umiddelbart giver oplevelsen af, at de kan være sig selv - uden at være overvåget. Legepladsen giver børnene mulighed for at udvikle deres fantasi og opleve naturens gang.

3 Vedtægter og værdigrundlag

Værdigrundlag

Som selvejende vuggestue har vi vores eget værdigrundlag, der vedtages af bestyrelsen og danner udgangspunkt for det pædagogiske arbejde. I sammenhæng hermed bygger vi også på de værdier, der gælder for Århus Kommune:
Troværdighed, engagement og respekt.

Troværdighed

Børns tillid og positive udvikling bygger på de voksnes troværdighed og åbenhed og hensigter, holdninger og beslutninger.

Børnene skal mødes med åbenhed og der skal være plads til humor og forskellighed. Vi lægger vægt på, et åbent hus. Børnene skal kunne færdes i hele huset, og have mulighed for at lege hvor de har lyst.

Forældre og børn skal altid mødes med åbenhed og troværdighed i Vuggestuen. Vi er imødekommende overfor nye idéer fra børn og forældre.

Respekt

Vores arbejde bygger på respekten for det enkelte menneske – barn som voksen. Vi respekterer andre menneskers ret til egne livsværdier, meninger og erfaringer. Respekten er gensidig og bygger på ligestilling. Det vil sige, at man både skal respektere andre og har krav på andres respekt.

Børnene skal tage hensyn til og respektere hinanden. Børn er forskellige, de lærer social adfærd i forskelligt tempo. Derfor er der brug for tydelige voksne, der tager børnene alvorligt og hele tiden opfordrer børnene til at lære at samarbejde og vise hinanden respekt.

Engagement

At arbejde med børn kræver engagement. I personalegruppen bruger vi hver dag os selv, vores faglige viden og vores følelser i arbejdet med børnene. Vi skal være villige til at sætte alle kræfter ind på at understøtte børnenes udvikling og trivsel.

Det er gennem vores engagement, at børnene bliver begejstrede, at de får lyst til at lære noget nyt, og at de får mod på at overskride egne grænser, for dermed at få en større forståelse for omverdenen og sig selv.

Værdigrundlaget vedtaget af bestyrelsen

Vores egne nøgleværdier tager udgangspunkt i børnenes potentialer:

- Børn skal have tid og plads til at lege, og de voksne skal hjælpe og vise de børn, der har svært ved at lege, hvordan man gør. Børn lærer at forstå verdenen gennem leg. Vi skal behandle vore børn med respekt, fordi de så følgende svarer med at vise respekt for andre i deres videre liv.
- Vi skal lære børnene at de skal respektere andre børns lege. Vi skal sikre alsidighed og afveksling i aktiviteterne. Børn skal have lov til at eksperimentere og gøre erfaringer. Vi skal være til stede og nærværende i samværet med børnene.
- Børnenes selvværd skal styrkes og vedligeholdes i den periode barnet går i vuggestuen. Vi vil anvende Kemplers ideer til at fremme barnets trivsel optimalt.

- Vi er i alle aktiviteter, planlagte eller spontane, åbne overfor børnenes egne ideer. Aktiviteterne skal tage udgangspunkt i det børnene og de voksne kan - og det de ikke vidste, at de kunne. Voksne er kulturformidlere i forhold til børn.

Målsætning

Skjoldhøj Vuggestue har beskrevet sine mål og opgaver i vedtægterne for institutionen.

Som pædagogisk redskab benytter vi os af Kemplers menneskesyn, som tager udgangspunkt i den anerkendende tilgang til barnet.

Vi lægger grundlæggende vægt på at skabe en dagligdag med nærhed, tryghed og omsorg for at sikre det enkelte barns trivsel og udvikling. Vi arbejder på at fremelske det enkelte barns individualitet og selvstændighed.

Menneskesyn

Vi opfatter børn som kompetente, hvilket vil sige, at vi altid anser børns reaktioner for at være meningsfulde og udtryksfulde. Der er ikke tale om opdragelse, som vi tidligere har været vant til. Dette er en ny måde at se barnet på, som bygger på ligestilling og gensidighed mellem børn og voksne. Tid til børnene og deres leg prioriteres højt i forhold til praktiske gøremål. Omsorg og empati værdsætter vi højt. Alternativet er ikke en såkaldt fri opdragelse i den forstand, at børn skal have lov til at gøre, hvad de vil. De har brug for loyalt lederskab fra deres forældre og personalet i vuggestuen som giver dem nogle rammer. Der er ikke her tale om børns retsstilling, og om barnet selv skal bestemme hvornår det skal i seng, eller om de skal i vuggestue, har ikke noget med sagen at gøre. Det drejer sig om at respektere deres integritet. Børn skal opleve tryghed hos os i vuggestuen.

Børnene skal have mulighed for at udfolde sig og fordybe sig, vælge aktiviteter og danne venskaber med alle børn og voksne. Af denne grund er dørene mellem stuerne næsten altid åbne, så børnene kan lege med hinanden, få andre impulser og mere plads til fysisk udfoldelse.

Årsagen til, at personalet har taget Kemplers ideer til sig som et arbejdsredskab, er at den bygger på et menneskesyn, som stemmer overens med personalets. Den kan med fordel bruges som et redskab eller virkemiddel, der gør de voksne til synlige og personlige rollemodeller, som børn kan spejle sig i og har nemt ved at forholde sig til.

Det nye og gode ved pædagogikken er samtidig at det evigt tilbagevendende begreb, ”at sætte grænser” for børn er vendt på hovedet. Det skal forstås således, at det er den voksne, der skal sætte sine egne personlige grænser i forhold til børnene, og ikke børnene der sættes grænser for. De voksne siger ikke: ”Du må ikke dit og dat, eller

”lad være med at slå”, men udtrykker sig i stedet for via jeg - sætninger. F.eks. ”Jeg vil have dig med på badeværelset nu.....” Jeg vil ikke have at du slår de andre børn.” Eftersom det er ens egne personlige grænser man sætter, er det ikke ensbetydende med, at den voksne altid trækker grænsen det samme sted. Nogle dage vil grænserne kunne være vide, andre dage snævre. Man må sørge for at være konsekvent i sin handling, så man ikke bliver opfattet som lunefuld, da det bestemt ikke er hensigten.

Ved at sætte de personlige grænser, tager man først og fremmest vare på sine egne behov. At sige: ”hertil og ikke længere” krænker ikke barnets grænser og integritet, men er blot med til at tydeliggøre, hvad man selv vil være med til. På den måde tager man ansvar for sine holdninger og sine handlinger. Samtidig er man som ”den voksne” en tydelig og troværdig rollemodel for børnene. Vores udgangspunkt er at se på det enkelte barns udviklingstrin og lytte til dets behov og ønsker.

Lærings- og udviklingsforståelse

LÆREDIGT (for lærere og andre voksne)

Belæring bliver nemt til beskæring.
Giv næring til børnenes nysgerrighed.
Det er for lidt at de ved hvad DU ved.
DU må lade sig inspirere
af deres trang til at eksperimentere
med farver, toner, ting og ord.
Timen er kort.
Verden er stor.
Afvisning skaber
en kommende taber.
Omhu for et sind i vækst
gælder mer' end dagens tekst.
Det er det svære at forstå:
DU kan lære af de små.
Genopfrisk den skaberkraft
Som du selv, engang har haft.

Benny Andersen fra Verdensborger i Danmark, 1995.

Vores definition af læring:

Læring er når barnet, igennem erfaring og viden, tilegner sig færdigheder

Læringsprocessen

Vi forklarer færdigheder som værende dels viden og dels erfaring. Viden er det intellektuelle og det kognitive, og erfaring er det kropslige. Barnet tilegner sig viden og erfaring gennem handling.

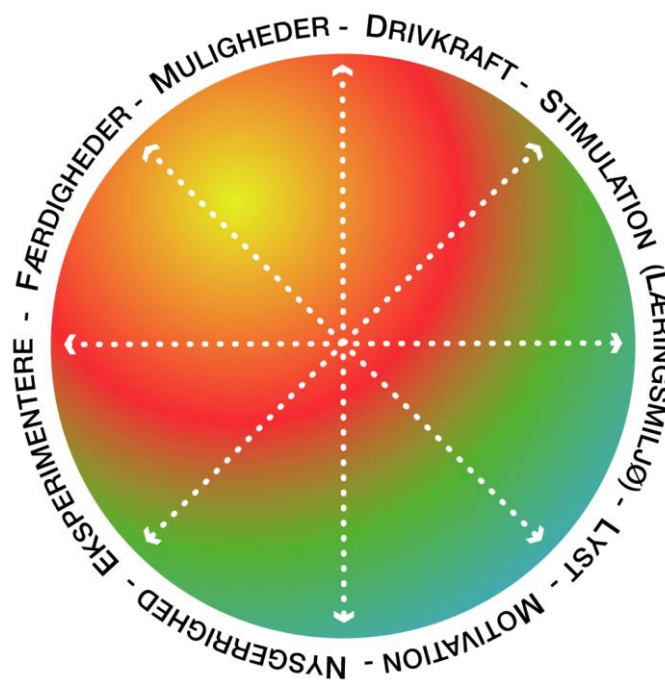
Vi støtter vores læringsforståelse til Thomas Grue Sørensens seks forskellige betydninger der kan tillægges ordet læring. Man har lært noget når man:

- kan noget, man ikke kunne før
- ved noget, man ikke vidste før
- forstår, indser el. begriber noget, man ikke forstod, indså eller begreb før
- gør noget, man ikke gjorde før
- oplever eller opfatter noget på en anden måde end man før oplevede/opfattede det
- har lært nogen at kende

kilde: "Pædagogiske Læreplaner", Stig Broström (red.), Systime 2004, side 91

Vi tænker barnets læring som en proces hvor barnet opnår færdigheder på basis af at:

- det enkelte barn har sine egne unikke personlige muligheder.
- det enkelte barn har sin egen personlige medfødte drivkraft.
- det enkelte barn har sit eget læringstempo.
- det enkelte barn skal stimuleres for at lære og udvikle sig.
- det enkelte barns læring forudsætter lyst, motivation og nysgerrighed.
- det enkelte barns læring forudsætter mulighed for at eksperimentere, øve sig og gentage.

Illustration af læringsprocessen

Nærmeste udviklingszone

Vi tænker at læring er livslang proces som starter ved fødslen, og hvor barnet hele livet tilegner sig viden og erfaring. Barnet vil med støtte, motivation og inspireret af de nærmeste omkring det gøre opmærksom på når det er parat til det – ”nærmeste udviklings zone”. Vi vil holde øje med det enkelte barn, anerkender barnet for det det er og gør, og vi vil stille passende krav. D. v. s. ikke stille for store krav eller stille for små krav.

Vi er samtidig bevidste om, at barnet måske lærer noget helt andet end det vi har sat op som mål. Vi kan have en ide om hvad barnet lærer, men vi kan ikke med sikkerhed vide hvad barnet lærer. Vores grundprincip er at:

- Se på barnet
- Anerkende barnet
- Stille passende krav
- Give plads til fordybelse

Vi er bl.a. inspireret af Vygotsky teori om ”nærmeste udviklings zone” og Howard Gardner ”De mange intelligenser”

Læringsmiljø

For at barnet kan lære og udvikle sig på en positiv måde er det vigtigt med plads, tid og rum til at udfolde sig i - et godt læringsmiljø. Et godt læringsmiljø i Skjoldhøj vuggestue er, at dagligdagen skal være præget af at:

- barnet føler sig tryk.
  - barnet får oplevelser f. eks. gennem ture og projekter. Barnet lærer noget når det møder noget!
  - barnet skal have mulighed for at eksperimentere og gøre sig sine egne erfaringer, måske med den voksne ved siden af (mesterlære)
  - der skal være plads til forskelligheder.
-
- vi som voksne skal være lyttende og understøttende for det enkelte barn.
  - vi som voksne vil bevare vores personlige særkender og at vi samtidigt vil arbejde professionelt i det daglige pædagogiske arbejde.
  - vi som voksne skal give viden og erfaring videre til barnet.
  - vi som voksne skal være bevidste om at vi er rollemodeller.
  - vi som voksne vil være empatiske, engagerede, inspirerende og aktive.
  - vi som voksne vil arbejde tæt sammen, udfordre og inspirere hinanden i personalegruppen.
  - vi som voksne vil være reflekterende overfor den daglige praksis.
  - vil deltage i kurser når økonomien tillader det.

4 Effektmål for Skjoldhøj Vuggestue

Skjoldhøj Vuggestues formål udmøntes blandt andet gennem de overordnede mål opstillet af Børn - og Unge i Århus Kommune, der ønsker at kunne vurdere effekten af vores indsats indenfor: Læring og udvikling; Rummelighed; Trivsel og sundhed samt Forældreinddragelse.

Vores mål og opgaver indenfor læring og udvikling struktureres i væsentlig grad af dagtilbudslovens krav om inddragelse af de 6 læreplanstemaer.

Rummeligheden nævnes oftest i forbindelse med udsatte børn. Vores pædagogik er inkluderende overfor alle børn, derfor beskriver vi ikke særlige tiltag for alle indsatsområder. I de fleste tilfælde kan vores pædagogiske indsats rumme alle børn. De særlige hensyn som det er nødvendigt at tage, for at sikre inklusion af udsatte børn, handler om at gøre børnene i stand til at deltage ligeværdigt i de daglige aktiviteter.

Forældrebestyrelsen har flertal af valgte forældre. Forældrebestyrelsen kan træffe beslutninger om principper for daginstitutionens arbejde og principper for anvendelse af en budgetramme, der som minimum svarer til institutionens rådighedsbeløb og endelig har forældrebestyrelsen indstillingsret ved ansættelse af fast personale.

Evalueringspraksis

Definition

Evaluering kan være feedback på, hvordan en aktivitet er gået – en efterrationalisering. Evaluering er et måleredskab.

Som støtte til vores forståelse af evaluering forholder vi os til denne definition:

Evaluering er at vurdere en given indsats ud fra et faktisk grundlag, så man kan se, om man gør de rigtige ting på den bedste måde, og så bruge den viden til at udvikle sin organisation eller projekt.

(*”Evaluering som ledelsesredskab”*, Bjørn Nygaard – Terkel Skårup, Børsens forlag 2006, side 7)

Forståelser af evaluering

- Indadtil = læring - udvikling af pædagogikken. Her laver vi evaluering for vores egen skyld.
- Udadtil = kontrol - leverer vi varen? Det kan være at forvaltningen eller politikerne der ønsker en evaluering.
- Det tredje ståsted = Dokumentation - at kunne evaluere i spændingsfeltet mellem udvikling og kontrol!

Vi bruger evaluering til at vurdere:

- Mål
- Forløb (processen)
- Indhold

Vi har i Skjoldhøj vuggestue udviklet vores eget materiale til planlægning og evaluering med udgangspunkt i SMITTE-modellen.

Eksempel på et projekt med løbende evaluering og slutevaluering.

Dette projekt var et kunstprojekt med titlen ”At male på forskelligt med forskelligt”, som blev afviklet med 2 dage om ugen i ca. 2 måneder. Projektet var aldersopdelt med en gruppe for de små børn og en gruppe for de store børn.

1. Vi nedsætter et udvalg (2 medarbejdere), som opsætter mål for aktiviteten og laver overordnet planlægning.
2. Ansvarsområder uddelegeres.
3. Forberedelse og indkøb.
4. Vi organiserer os.
5. Så går vi i gang
6. Den første evaluering var stående lige efter at aktiviteten var slut, ca. 10 minutter, og mens børnene legede omkring os. Vi evaluerede kun efter de 2 første gange, men ville gerne evaluere efter hver gang.
7. Den løbende evaluering kan give ny inspiration i kraft af nye iagttagelser. Vi evaluerede aktiviteten set ud fra de voksnes synspunkt, og vi forsøger at gætte på

hvad børnene fik ud af det. Vi vurderede blandt andet gruppesammensætning og vi diskuterede gruppestørrelsens betydning, for at aktiviteten skulle blive en god oplevelse for børnene.

8. Slutevaluering. Udvalget evaluerede først.
9. Herefter fremlagde udvalget sin vurdering for hele personalet således at alle medarbejdere blev involveret i den afsluttende evaluering. Ved slutevalueringen stillede vi os bl.a. spørgsmål som:
  - a. Nåede vi vores mål.
  - b. Opnåede vi noget helt andet.
  - c. Hvordan processen forløb.
  - d. Hvad der slet ikke virkede.
  - e. Var aktiviteten så god at vi vil gentage den.

Spontan evaluering

Spontan evaluering er den løbende evaluering og vurdering af mange af vuggestuens daglige gøremål, som ikke kun omhandler pædagogiske spørgsmål. Spontan evaluering kan f. eks. være:

- Kollegial sparring m. h. p. at vurdere et barn, en situation eller en aktivitet.
- Et behov for at dele en succes eller fiasko med sine kolleger.
- Når man som medarbejder oplever noget, som man har brug for at få sine kollegers vurdering af.

Inspiration til evalueringsmødet

- Vælg en evaluator (en ordstyrer – den der påtager sig opgaven at stille de gode spørgsmål)
- Vælg en referent
- *Forslag til spørgsmål ved evalueringsmødet.*
- Først den spontane vurdering af aktiviteten.

Dokumentation f. eks. fotos og især praksisfortællinger bruges som grundlag for debat og pædagogisk udvikling

Herefter kan nogle af nedenstående spørgsmål tages i anvendelse som en slags huskeliste.

- I hvor stor udstrækning blev målene nået?
- Hvordan forløb processen?
- Hvad gik godt og hvad gik skidt?
- Hvordan gennemførte vi aktiviteten?
- Hvad er vi tilfredse med?
- Hvad har vi lært undervejs?
- Hvad skal vi blive bedre til?

- Hvordan vil vi bruge de indhøstede erfaringer i fremtiden?
- Hvilke overraskelser (sidegevinster) dukkede op undervejs?
- Hvordan vil projektet sætte sig spor i vores daglige praksis i fremtiden?
- Hvordan vil vi gøre vores evaluering tilgængelig for andre

Kultureftersyn

En gang om året skal vi kigge på hvad vi gode til.

- Det vi vil fortsætte med at gøre.
- Det vi godt kunne undvære.
- Det vi vil holde op med at gøre.
- Hvilke mål og værdier har vi?
- Det vi skal være kendt for.
- De succeskriterier vi indfrier.
- Hvad mangler vi endnu?
- Hvad vil vi tage initiativ til at gøre?
- Vi skal stille spørgsmål til drøftelse for at revurdere vores pædagogiske standpunkt.

Dokumentation

Den daglige mundtlige dokumentation.

Vi sætter den mundtlige overlevering i højsædet. Når vi afleverer barnet til forældrene, vil vi fortælle om, hvad vi har barnet deltaget i løbet af dagen. Hvem har det leget med, hvad har det været optaget af og hvordan har det haft det – barnets trivsel f. eks. sindstilstand? Har barnet været stille, glad, udad reagerende, voldsom, har det slået sig eller har der været konflikter. Vi går forældrene i møde – vi tager initiativet og forældre kan altid komme til os. Vi sørger for mundtlige overleveringer af beskeder til lukkevagten eller der samles op dagen efter.

Dokumentation for forældre

Når et nyt barn skal begynde i vuggestuen tilbyder vi en introduktionssamtale. Vi dokumenterer dagligdagen og noget om vores pædagogik, så forældrene kan få et indtryk af, hvad vi står for og hvad vil det sige at gå i vuggestue? Vi har udviklet et arbejdsblad til introduktionssamtale. Resultatet af introduktionssamtalen nedskrives, så alle informationer er tilgængelige for alle medarbejdere. Vi tilbyder en samtale når barnet er ca. 1 ½ år gammelt – midtvejsdokumentation. Vi har også her et arbejdsblad som tages i brug. Nye vigtige aftaler nedskrives. Ca. 3 måneder før barnet begynder i børnehaven, tilbyder vi en afsluttende status/udviklingssamtale.

Vi har opsat 2 medieskærme, der dagligt kører med dagens aktiviteter.

Vi afholder forældremøder et årligt forældremøde, hvor vi har valg til bestyrelsen. Stuerne fortæller, hvad der rører sig lige nu.

Bestyrelsesmøder – Aktuel information om huset f. eks. på personalefronten, omstruktureringer, politikker osv. En selvejende institution skal dokumentere mere end en kommunal institution.

Dokumentation for børnene

Foto tages af børnenes dagligdag og af de projekter vi afholder.

Vi har klikrammer i børnehøjde, hvor vi sætter billeder ind af dagligdagens aktiviteter, ture, traditioner, højtider og forestillinger.

Desuden har vi fået opsat to digitale medieskærme, hvor vi løbende indsætter nye billeder.

Vi dokumenterer i billeder og på medieskærme, for at børnene skal få genkendelsesglæde.

Det skaber dialog, som skaber en bevidsthed hos barnet om at ”her hører jeg til”. Det sker gennem oplevelse og genoplevelse af fælles aktiviteter i gruppen. Det lavede vi sammen!

Når barnet ser sig selv sammen med de andre, lærer de om sociale sammenhænge, træner hukommelsen og sprog. Genkendelighed giver barnet struktur, tryghed og rytme.

Børnenes produkter hænges op. Det kan f. eks. være tegninger og malerier, og vuggestuen udsmykkes med børnenes produkter ved traditioner og højtider. Vi laver julegaver, holder ferniseringer og sår karse, som børnene får med hjem. Desuden har vi fået opsat to digitale medieskærme, hvor vi dagligt indsætter nye billeder.

Skriftlig dokumentation

- Hovedinformationstavlen ved indgangen informerer om, sygdom, vikarer, børnesygdomme, fødselsdage.
- Personalepræsentation med billeder, navn titel, timeantal og stue.
- Bestyrelsestavle med navne, billeder og kontaktadresser på bestyrelsesmedlemmer samt generel information om den selvejende institution Skjoldhøj Vuggestue.
- Forældreinformationstavlen giver gode ideer til andre forældre f. eks. ideer til madpakker, arrangementer i Århus, pædagogiske og politiske artikler og information fra tandplejen med plancher.
- På whiteboard tavlen på hver stue, skriver vi udpluk af hvad hele gruppen har lavet i dag. Måske er der beskrivelser af enkelte børns særlige aktiviteter eller sjove oplevelser. Det kan også være praktiske oplysninger om f. eks. solcreme, påklædning, skiftetøj. Vi præsenterer nye børn og medarbejdere og skriver farvel til de som stopper. F. eks. i dag har vi holdt afsked for....
- Vi udsender nyhedsbreve ca.to gang om året.

- Med år imellem er der spørgeskemaundersøgelser og tilfredshedsundersøgelser(APV – kvalitetsrapport - forældretilfredshedsundersøgelser)
- Vi har udviklingsplan, LUP(lokal udviklingsplan) forældrepjece og en hjemmeside/børneintra for vuggestuen.

Læring og udvikling (1 af 9 strategi)

Børn og unges faglighed.

Vi fordrer igennem didaktiske og faglige refleksioner at iværksætte pædagogiske tiltag, som skaber udfordrende og alderssvarende læringsmiljøer i det daglige pædagogiske arbejde. Vi mener dette er medvirkende til at udvikle motivationen hos det enkelte barns tilegnelsesproces og dermed øge fagligheden.

I Skjoldhøj Vuggestue arbejder vi med læring og udvikling i henhold til de 6 læreplanstemaer, der er fastlagt i dagtilbudsloven § 8.

Læreplanernes temaer er udformet på baggrund af den virkelighed, børnene indgår og som er karakteristisk for netop vores område og vores institution. Hvordan den virkelighed konkret ser ud varierer over tid. Vi beskriver ikke detaljerne her, men tager højde for de løbende ændringer i børnegruppen, når vi planlægger vores arbejde i den løbende pædagogiske proces i personalegruppen.

Metode til planlægning, dokumentation og evaluering

Fra 2008-09 er vi overgået fra den hidtidige virksomhedsplan og pædagogiske læreplaner til nu at arbejde med en lokal udviklingsplan(LUP) som redskab til planlægning, dokumentation og evaluering. Det indebærer at vi tager udgangspunkt i Århus Kommunes virksomhedsmodel i denne udviklingsplan og derfor har benyttet ROYE modellen til at beskrive vores pædagogiske arbejde.

I skematisk form kan ROYE modellen se sådan ud:

Fokus/indsatsområde:						
Sammenhæng/status:						
Ressourcer	↔	Organisation	↔	Ydelser	↔	Effekt
<ul style="list-style-type: none"> • Prioriteringer • Økonomi • Personale • Børnegrupper 		<ul style="list-style-type: none"> • Proces • Prioriteringer • Ansvar for gennemførelse • Tidsplan 		<ul style="list-style-type: none"> • Handlinger/aktivitet • Begrundelse for valg 		<ul style="list-style-type: none"> • Mål • Virkning • Indikatorer • Evaluering

Handleplan for sproglig udvikling

1. Der opstilles mål og indikatorer for børnenes sproglige læring. Det vil sige, at I skal formulere mål for børnenes: (E)
  - generelle sprogfærdigheder
  - situationsafhængigt sprog
  - sproglig opmærksomhed
2. erfaringer med litteratur, læsning og skriftsprog som særligt indsatsområde skal omfatte: (Y)
  - målrettet indsats overfor udsatte børns sproglige udvikling
  - målrettet indsats overfor tosprogede børn
  - skriftsprogstimulerende miljø
  - sprogvurderinger (TRAS) og løbende sprogobservationer
  - overgangsaktiviteter
  - forældresamarbejde
3. Personalets kompetenceudvikling: (R)
  - alle pædagoger skal have et højt fagligt niveau vedrørende børns sprogudvikling
  - der er uddannet en sprogvejleder, til fælles sparring blandt de selvejende institutioner i område Brabrand
4. Sprogindsatsen for 0-2 årige

Vi har i vuggestuen pædagoger med særlig fokus på sprog. De planlægger og gennemfører sprogstimuleringsforløb, hvor der er mulighed for at tilgodese børn med behov for ekstra sprogindsats. I tværfagligt samarbejde med såvel talepædagog og sprogvejleder, har vi i vuggestuen, de optimale betingelser for at skabe udbytterigt læringsmiljø i forhold til institutionens sprogindsats.

Ressourcer -

Ydelser – handlinger/aktivitet, tiltag, begrundelse for valg

For at barnet lære at etablere sproglig kontakt:

- Er vi nærværende, tydelige, responderende og lyttende voksne.
- Stimulerer vi barnets sprog gennem det genkendelige.
- Synger vi hver dag
- Læser vi billedbøger
- Leger vi sanglege.
- Gentager vi børns sætninger med korrekt ordstilling og udtale.
- Imiterer vi barnets lyde f. eks. pludrer tilbage som tegn på opmuntring og anerkendelse for at udvikle lyde og rytme i sproget.
- Bruger vi Børnekulissens Sprogkalender, hvor der er særligt fokus på et ord eller et begreb i en uge ad gangen.
- Anvender vi redskabet Dialogisk Læsning

For at barnet lære at forstå sprogets regler:

- Arbejder vi på samme måde med sprogforståelse som med det talte sprog.
- Sætter vi ord på børnenes, samt egne, handlinger, følelser og behov
- Bruger vi gentagelser og struktur (sange, lege, bøger, konkrete ord)
- Er vi voksne bevidste om vores kropssprog.
- Synger vi fagte-sange

For at barnet lærer at kommunikere med sin omverden:

- Lærer vi barnet, at der er sammenhæng mellem det talte sprog og kropssproget (ex: sure Frøken Madsen, som siger ”Hold så op” og samtidig ser meget sur ud og fagter med sin finger)
- Er vi voksne bevidste om vores kropssprog.
- Øver vi børnene i at se på hinandens kropssprog f. eks. ”Prøv at se på ham – hvordan ser han ud”?
- Lærer vi barnet at bruge sproget f. eks. i konfliktløsning (ex. signalord ”STOP” og samtidig række hånden op foran sig og ryste på hovedet)
- Lærer vi barnet, at sproget kan bruges til at sætte lege i gang med f. eks. parallellege og senere rollelege (ex. ”KOM” og vinke samtidig med hånden)
- Prioriterer vi sproget, f. eks. når vi spiser.
- Har vi samtaler omkring det vi oplever her og nu.

Effekt – mål, virkning, indikatorer/tegn, evaluering, dokumentation

Det er vores mål, at barnet kan etablere sproglig kontakt.

Det vil sige, at barnet kan gøre sig forståelig ved hjælp af ord og måske endda små sætninger.

Det er vores mål, at barnet kan forstå sprogets regler.

Sprogforståelse er at kunne tyde, tolke og forstå budskab og indhold i sproget, men ikke nødvendigvis selv at kunne anvende det endnu. Vi ved at et barn skal høre og sige et ord ca. 60 gange, før det har lært det.

Det er vores mål at barnet kan kommunikere med sin omverden.

Kropssprog er at bruge kroppens bevægelser til at kommunikere med. Kropssproget er at anvende f. eks. ansigtsmimik, tegn og fagter, både før talesproget er udviklet og senere som understøttelse for det talte sprog.

Kommunikation = sprog er noget der foregår mellem nogen – i sociale sammenhænge. Det er mulighed for at interagere med andre. Det kan f. eks. være imellem børn, imellem børn og voksne og det kan være at høre de voksne tale sammen (se også barnets sociale kompetencer).

Alsidig personlig udvikling (læreplanstema iht. § 8)**Ydelser – handlinger/aktivitet, tiltag, begrundelse for valg****For at barnet udvikler sin evne til at have indlevelse i andre:**

- bruger vi, at få børnene til at se på hinanden og skabe forståelse for sin handling siger f. eks. ”han bliver ked af det” eller ”han er gal”.
- sætter vi ord på følelser, handlinger og udtryk for, at barnet kan lære at kende andres reaktioner.
- Skal barnet støttes i at sætte grænser for sig selv og sig til og fra.

For at barnet udvikler sin evne til at handle selvstændigt:

- Vil vi være støttende og anerkendende overfor barnets egne initiativer. f. eks. ”kom bare – du kan godt”.
- Vil vi give ekstra tid til f. eks. at barnet selv kan tage selen på ude i krybben.
- Vil vi støtte og opmuntre barnet til selv at tage sit tøj/flyverdragt på når det er motiveret for det, selv om det tager lang tid.
- Skal barnet have lov til at øve og gentage mange gange.

For at barnet udvikler sin psykiske robusthed:

- Har vi fokus på at stille alderssvarende krav med henblik på nærmeste udviklingszone
- Guider og støtter samt opmuntrer vi børnene til selv at kunne håndtere konflikter og derved opleve at komme styrket ud på den anden side
- Guider og støtter samt opmuntrer vi børnene til at blive selvhjulpne og samarbejde om at løse opgaver i hverdagen. Dette med udgangspunkt i vokseninvolvering, men uden stram voksenstyring
- Skaber vi tid og plads til at det enkelte barn får lov til selvstændigt at være afprøvende og handleorienteret
- Støtter vi barnets mulighed for at bøvle med tingene og gennem såvel frustration, som begejstring at vokse i kraft af at mestre noget nyt
- Opøver vi genkendelighed ved at have en daglig fastsat ramme
- I overskuelige og trygge ramme udfordrer vi barnets evne til at være fleksibel

og omstillingsparat når barnet deltager i flere forskellige former for fællesskaber og voksenstyret overgange i løbet af dagen.

Effekt – mål, virkning, indikatorer/tegn, evaluering, dokumentation

Det er vores mål, at barnet kan have indlevelse i andre.

Indlevelse er evnen til forståelse for andres følelser og behov. Det er evnen til at sætte sig i andres sted. Det er, at udvikle accept af det de andre gør og accept af deres forskellighed, men det er accept indtil en vis grænse. Barnet må også kunne lære at sige til og fra – sætte grænser – hvad vil jeg være med til og hvad vil jeg ikke være med til? Samtidig er det udvikling af evnen til, at indgå f. eks. kompromisser, kunne mægle og forhandle. I vuggestuealderen er indlevelsen ikke helt udviklet endnu, men er ”spirende”.

Det er vores mål, at barnet kan handle selvstændigt.

Vilje er evnen til at blive ved med at forsøge – det er vedholdenhed og det kan også være f. eks. stædighed. ”Gå på mod” er lystbetonet og er at være motiveret for noget. Det handler om barnets egen drivkraft.

Det er vores mål at barnet kan være psykisk robust

Psykisk robusthed er den styrke der hjælper barnet til at håndtere krav, konflikter og problemstillinger i dagligdagen. At barnet kan overskue og derved omstille sig til de forskellige former for sociale sammenhænge og overgange i den daglige rytme der opstår i løbet af dagen. At kunne tilpasse sig de gældende normer og sociale spilleregler inden for disse fællesskaber. Psykisk robusthed er evnen til at kunne rumme sine mangeartede følelser i de ovenstående forskellige situationer

Sociale kompetencer (læreplanstema iht. § 8)

Ydelser – handlinger/aktivitet, tiltag, begrundelse for valg

For at barnet etablerer venskaber:

- Skaber vi plads og rum til leg i større og mindre børnegrupper
- Har vi åbne døre, så børnene kan finde sammen på tværs af stuerne.
- Har vi ekstra opmærksomhed på potentielle venskaber, f. eks. skaber vi en aktivitet, som pågældende børn deltager i.

For at barnet kan indgå i fællesskabets sociale spilleregler:

- Snakker vi dagligt med børnene om hvem, der er med i gruppen og hvem der evt. er fraværende.
- Lader vi barnet være medbestemmende i takt med dets udvikling, f. eks. hvilke sange vi skal synge.
- Er barnet tilknyttet en fast gruppe med kendte daglige rutiner.
- Har vi fælles normer og regler for, når vi f.eks. spiser eller er på tur.
- Snakker vi om de fælles oplevelser og tager nogle gange billeder af fælles aktiviteter, som udgangspunkt for samtalen.
- Laver vi aldersopdelte aktiviteter f. eks. kunstprojekt og motorisk projekt.
- Synger vi sammen og har daglig samling

- Har vi traditioner og fejrer højtider.
- Tager vi på ture ud at huset.
- Må barnet nogen gange udsætte sit eget behov ved f. eks. at vente på, at det bliver ens tur og vise hensyn.
- Lærer vi børnene om sociale spilleregler.
- Vil vi snakke om de fælles oplevelser og synliggøre, hvad det enkelte barn har bidraget med.

For at barnet kan kommunikere med følelser:

- Fortolker vi barnets udtryk og italesætter det.
- Vil vi støtte barnet i at give udtryk for sine følelser, såvel sprogligt som kropsligt
- Anerkender vi barnets ret til at have og udtrykke sine følelser
- Lader vi barnet vide, at vi godt kan forstå hvordan det har det
- Er vi bevidste om også at italesætte vores egne følelser i konkrete situationer.
F.eks: ”jeg bliver glad når du giver mig et knus”

Effekt – mål, virkning, indikatorer/tegn, evaluering, dokumentation

Det er vores mål, at barnet etablerer venskaber.

En god ven giver tryghed. Det er, f. eks. når et barn venter på at et andet barn (en god ven), som kommer i vuggestue – det udvikler gensynsglæde og samhørighedsfølelse.

Det er vores mål, at barnet kan indgå i fællesskabets sociale spilleregler.

Fællesskab er, at blive en del af en gruppe og få en følelse af, at her, hører jeg til. I fællesskabet udvikler og tilpasser barnet sig de fælles normer og regler. I fællesskabet spejler barnet sig i de andre børn. I fællesskabet er der en form for selvregulering, som barnet skal finde sig til rette i - finde sin plads i ”hierarkiet”. I fællesskabet udvikles de sociale spilleregler og der læres at samarbejde gennem leg. Her kan barnet lære, hvad det må og ikke må.

Det er vores mål, at barnet kan kommunikere med følelser.

Barnet må kunne lære at sige til og fra – sætte grænser – hvad vil jeg være med til og hvad vil jeg ikke være med til? Samtidig er det udvikling af evnen til, at indgå f. eks. kompromisser, kunne mægle og forhandle.

Naturen og naturfænomener (læreplanstema iht. § 8)

Ydelser – handlinger/aktivitet, tiltag, begrundelse for valg

For at barnet får kendskab til dyr, planter og materialer i naturen:

- Er børnene ude i al slags vejr på legepladsen og i nærområdet
- Leger vi med blade som er faldet af træerne
- Undersøger og smager vi på frugt og bær
- Undersøger vi dyr og planter, det kan være ved at se på, røre ved, tale og fortælle om f.eks. insekter, edderkopper, fugle, mariehøns, regnorme, hunde og katte.
- Plukker vi blomster og puster til mælkebøtter.

- Har børnene været med til at begrave en fugl og en tudse
- Tager vi på tur hvor vi kan møde andre dyr på vores vej, f.eks til Sølyst for at fodre får eller hen til hestene i nærområdet
- Synger og taler vi om forskellige dyr og planter
- Kigger og læser vi i bøger om f.eks. frø til plante, føl til hest eller fra larve til sommerfugl

For at barnet skal udvikle nysgerrighed i forhold til naturen og dets fænomener:

- Er vi ude på legepladsen i al slags vejr, både når solen skinner, når det regner, sner og blæser.
- Graver vi i jorden og laver f. eks. sandkager i sandkassen.
- leger vi med vand og mudder og hopper i vandpytter
- Laver snemænd og kælker.
- Kaster sten og grene i bækken.
- Kigger og læser vi i bøger om naturen og dets fænomener

For at barnet oplever glæde ved at være i naturen:

- Snakker vi om hvordan man skal passe på den ved ikke at efterlade plastic og papir
- Tegner med kridt på fliserne
- Puster vi med sæbebobler
- Tumler og triller vi på bakken på legepladsen
- Flyver vi med hjemmelavet plasticpose drager
- Klatre vi i træer og gemmer os i krattet
- Træder vi ikke på planter og dyr.
- Knækker vi ikke grene af træerne.
- Har vi frugt og bærbuske på legepladsen.
- Smager vi på frugter, bær og laver æblegrød eller juice af vores æbler fra legepladsen.
- Samler vi blade, nødder, grankogler, sten som vi maler på, kastanjer som vi laver til dyr eller anden pynt.
- Samler vi grene som vi bruger til fastelavnsris, og udhuler græskar til lygter ved vores høstfest.
- Sår vi karse til påskehøjtid

Effekt – mål, virkning, indikatorer/tegn, evaluering, dokumentation

Det er vores mål, at barnet får kendskab til dyr, planter og materialer i naturen.

Vi ønsker at børnene har mulighed for at opleve udelivet som et særligt rum med mulighed for leg, aktiviteter, forundring og fascination. Naturen skal opleves med ALLE sanserne.

Det er vores mål, at barnet skal være nysgerrigt over for naturen og dets fænomener.

Vi ønsker at børnene oplever årstidernes skiften. At børnene oplever varme, kulde, regn og blæst, sne, hagl, mørke og lys. Børnene skal kunne begynde at genkende og sætte ord på vejrfænomener. De skal kunne begå i naturen så de ved hvad der kan være fagligt, f.eks at brande sig og falde i vandet.

Det er vores mål, at barnet skal have glæde ved oplevelser i naturen.

Vi ønsker at børnene oplever glæde ved at være i naturen og at de kan genkende forskellige dyr, frugter og planter. At de udviser respekt og forståelse, ved at tage hensyn til dyr og planter (naturen).

Ressourcer:

Vi bruger primær de ressourcer som er i naturen til de aktiviteter vi laver i hverdagen i vuggestuen. Der er dog indkøbt supplerende materialer samt bøger, puslespil mm. Vi har ligeledes valgt at have en naturansvarlig som skal sikre at der bliver sat forskellige lege, aktiviteter og små projekter i gang.

Organisering: Vi hjælpes som regel med at organisere og planlægge de forskellige aktiviteter en uge ad gangen.

Kulturelle udtryksformer og værdier (læreplanstema iht. § 8)

Ydelser – handlinger/aktivitet, tiltag, begrundelse for valg

For at barnet får mulighed for at deltage i kulturelle fællesskaber:

- Går vi i kirke til jul.
- Synger vi julesange/salmer hver dag i december.
- Vi har juletræ, som børnene er med til at pynte.
- Holder vi børnejulefrokost.
- Holder vi julearrangement for forældre og børn med gløgg, æbleskiver, kaffe samt danser om juletræet.
- Fejrer vi påske, hvor vi har påskejagt og finder påskeharen, som har bagt boller til os.
- Fejrer vi børns fødselsdage i vuggestuen.
- Holder vi afskedsfest, når et barn eller en voksen stopper i vuggestuen.
- Holder vi fastelavn hvor vi slår katten af ”posen” , får godter og synger fastelavnssange.
- Holder vi løvfaldsfest.

For at barnet bliver opmærksom på egen kultur:

- Snakker vi om, at vi ser forskellige ud.
- Snakker vi om, at vi kan gå forskelligt klædt.

- Snakker vi om, at vi har forskellige madkulturer

For at barnet udvikler kreativitet:

- Præsentere vi børnene for anderledes og spændende måder at anvende velkendte materialer på
- Laver vi kreative forløb. F.eks. julegaver, jule/ fastelavns værksted.
- Laver vi musik og drama. Vi tænker også at barnets leg er drama. Drama er ikke kun tænkt som en planlagt aktivitet, men det kan være en leg som dramatiseres. Længere fremme i udviklingen kommer rolle legen til.
- Tager vi i teatret.
- Tager vi til børnekulissen.
- Tager vi ind til festugen.
- Tager vi i børnebio.
- Laver vi drama, teater f. eks. hånddukker, sang og musik i vuggestuen.
- Tegner, maler og hører vi musik.
- Læser vi højt fra bøger.
- Leger vi med perler, modellervoks og bager.
- Har vi barnet med, når vi skal pynte til f. eks. jul og fastelavn.
- .

Effekt – mål, virkning, indikatorer/tegn, evaluering, dokumentation

Det er vores mål, at barnet deltager i kulturelle fællesskaber.

Traditioner er faste tilbagevendende tiltag og overlevering af bestemte måder at gøre ting på. Med højtider tænker vi på de religiøse højtider, hvor de vigtigste er jul og påske.

Hovedoverskrifterne for kulturinspiration er musik, drama, teater og kunst. Vi skelner mellem det som andre tilbyder til vuggestuebørn og det, som vi selv sætter i gang i vuggestuen.

Det er vores mål, at barnet skal være opmærksomt på egen kultur.

For vuggestuebørn handler det om at møde andre kulturer, f. eks. forskellige måder at leve på, forskelligt tøj, sprog og mad. Når barnet bliver ældre kan forståelsen uddybes gennem samtale og sprog. Vi voksne må være bevidste om, at vi er kulturbærere. Det handler om at give plads til andre kulturer og måder at leve på, med de dilemmaer og valg det indebærer, når forskellige kulturelle mødes.

Det er vores mål, at barnet skal være kreativt.

Fantasi er skabende tankevirksomhed. Evne til at anvende materialer til andet end de er tænkt til. F.eks. bruger en spand til at tromme på. Nysgerrighed er lyst til at undersøge objekter og skaffe sig oplysninger om dem. Kreativitet er evnen til skabelse af noget nyt og originalt samt at realisere det.

Ressourcer:

Dem der er ansvarlige for temaet sørger for at organisere eventuelle indkøb og finde materialer.

De materialer vi anvender kan bl.a. være udklædningstøj, maling, kridt,

farveblyanter, ansigtsmaling, pap og papir.

Organisering:

Vi er 2 ansvarlige for at dette læreplanstema gennemføres.

I fællesskab planlægger vi aktiviteterne, som bliver skrevet ind i ugeplanen

Dette gælder både ved de enkeltstående og de længerevarende projekter.

Krop og bevægelse

Ydelse:

For at barnet udvikler kropsbevidsthed:

- Benævner vi kropsdelene i forskellige daglige situationer.
- Læser temabøger om kroppen.
- Synger vi og gør fagter hver dag til samling.
- Har vi et fællesrum hvor børnene kan tumle, kravle/gå/løbe og hoppe.
- Tilrettelægger vi nogle forløb, hvor vi synger, spiller på instrumenter og bevæger os til rytmer.
- Har vi forløb med motorisk udfoldelse f.eks. forhindringsbane og gymnastik.
- Har vi en kuperet legeplads, som giver mulighed for varieret fysisk udfoldelse.
- Går vi ture i nærområdet, som har et varieret terræn som man får en fornemmelse af hvad kroppen kan og ikke kan.
- Stimulerer/øver vi vores sanser ved bl.a. at snakke om dufte, lyde, smag og hvad vi ser.

For at barnet bliver rutineret med sine grundbevægelser:

GROVMOTORIK

- Vores legeplads er meget kuperet. Her kan børnene gå, løbe, kravle og trille. Vi har scootere, vogne og cykler til legepladsen som børnene kan køre på og udfoldelse sig med.
- Vi har kælke til vintervejret.
- Vi har balancepæle, rutsjebane, gynger og vipper.
- Vi bestræber os på at være ude på legepladsen hver dag året rundt.
- Vi har et fællesrum som vi udfolder os i

FINMOTORIK

- Har vi klodser, biler, dukker og meget andet legetøj stående fremme på hylder, hvor børnene selv kan tage det.
- Tilbyder vi dagligt andre aktiviteter som at tegne, lave puslespil, leg med perler og fingermaling.
- Har vi sandområder, hvor der kan ” bages kager”, graves, rives eller tegnes i sandet på legepladsen.

- Tegner vi med kridt på legepladsen.
- Har vi bær og frugtbuske, som børnene kan plukke fra.
- Øver vi mundmotorik med f.eks. at puste sæbebobler.

For at barnet udvikler selvhjulpenhed:

- Er vi opmærksom på ikke at fratage barnet det, det selv kan. Når barnet pusles opfordres det til selv at være aktiv i forløbet, som f.eks. selv at løfte numsen, selv kravle op og ned ad puslebordet, selv hjælpe med til at tage tøj af og på.
- Opfordrer vi børnene til selv, at kravle op og ned ad trip-trap stole. De største sidder på taburetter, som de selv kan flytte rundt med.
- Lader vi børnene selv pakker madpakkerne op, selv hælder mælk op og spiser selv.
- Støtter og giver vi børnene tid til selv at tage overtøjet på og af f. eks. når vi skal på legepladsen.
- Har vi det meste af vores legetøj placeret så børnene selv kan nå det.
- Øver vi barnet i at gå på toiletet, når det selv viser tegn på, at det er klar.
- Skiftes børnene til at hente mad og dække borde.

Effekt:

Det er vores mål, at barnet opnår kropsbevidsthed

Med kropsbevidsthed forstår vi, at barnet skal lære sin krop at kende på en sådan måde, at det kan kende og benævne sine kropsdele. Barnet skal samtidig opnå en forståelse af hele kroppens samspil af de forskellige kropsdeles funktioner. Ligeledes skal barnet opdage sin krop og få bevidsthed om, hvad det kan og ikke kan

Med udfordring til fysisk udfoldelse mener vi, at barnet skal udfordres til at være fysisk aktivt gennem tilrettelagte aktiviteter af personalet, men at de også selv er igangsættere af aktiviteter, alene eller sammen i børnegruppen. Vi vil udfordre til fysisk udfoldelse både for den grov motoriske og finmotoriske udvikling.

Det er vores mål at barnet skal være rutineret med sine grundbevægelser.

Med grundbevægelser mener vi, at krybe/kravle, gå, løbe, hoppe, kaste/gribe. At kunne balancerer på ét ben.

Det er vores mål, at barnet skal være selvhjulpen i hverdagen.

Med selvhjulpenhed mener vi, at barnet skal have lyst til og mulighed for, selv at gøre hvad det kan i forhold til sit udviklingstrin. Vi har fokus på at børnene får tid og rum til at bøvle med tingene og herigennem opnår ny mestring som bidrager til yderligere selvhjulpenhed for barnet i hverdagen.

Rummelighed (2 af 9 strategi)

Understøttelse af fællesskaber.

Inklusion / opgave

Daglige arbejde / rutiner

Vores opfattelse af rummelighed handler primært om, hvordan vi inkluderer børn med særlige behov i vuggestuens dagligdag.

Hvad er et barn med særlige behov?

Et barn med særligt behov kan være et barn, som er forsinket i dets udvikling. Barnet er ikke aldersvarende. Det kan også være et barn med nedsat funktionsevne. Det er:

- et barn med handicap – fysiske og fysiske handicap.
- et tosproget barn.
- udsatte børn med sociale vanskeligheder efter f. eks. skilsmisse, et barn som er overvægtigt, hvor en af forældrene er misbrugere, et barn af psykisk syge eller familier præget af ustabile forhold.
- et barn af en umiddelbar velfungerende familie, hvor barnet i perioder har særlige behov.

I vuggestuen har vi ganske få – sommetider slet ingen – børn med særlige behov. Børn med egentlig diagnose hører absolut til sjældenhederne. Alligevel arbejder vi bevidst og opmærksomt med området. Manglende erkendelse af et barns særlige behov hos pædagoger og forældrene, kan medføre et fastlåst og distanceret forældresamarbejde, som kan komplicere det pædagogiske arbejde for barnets bedste.

Ydelser – handlinger/aktivitet, tiltag, begrundelse for valg
<p>Udsatte børn</p> <p>Vi tilkendegiver, at vi er til rådighed for barnets særlige behov. Vi giver ekstra opmærksomhed i perioder. Det gør vi ved at:</p> <ul style="list-style-type: none">
• vi giver mulighed for at barnet kan være i mindre grupper.
• vi giver mulighed for mere voksenkontakt.
• vi tager ekstra hensyn til barnets særlige behov.
• barnet får mere tid og opmærksomhed.
<p>Et tosproget barn</p> <p>Vi samler en lille gruppe tosprogede børn eller vi arbejder enkeltvist med barnet. Vi laver særligt tilrettelagte forløb, hvor metoden er, at vi anvender mest muligt samtale. Hertil bruger vi bøger, emner, sange, rim og remser. Det er almindelig sprogstimulering med emner som f. eks. dyr i særligt tilrettelagte forløb. I arbejdet med tosprogede børn/familier kan der være brug for ekstra tid til forældresamarbejde for, at sætte forældrene ind i institutionens danske kultur og pædagogik. I samarbejde med forældrene kan vi anvende en oversættelsesliste fra et fremmedsprog. Hvad hedder ordet så på dansk f. eks. fra islandsk?</p>
<p>Effekt – mål, virkning, indikatorer/tegn, evaluering, dokumentation</p>
<p>Vi forsøger at tilrettelægge en dagligdag, som tilgodeser barnets særlige behov ud fra</p>

de ressourcer, vi har til rådighed.

Forældresamarbejde

Det er altid vigtigt med et tæt samarbejde med forældre til børn med særlige behov. En gensidig erkendelse af barnets særlige behov skal opnås. Det er vigtigt, at pædagoger og forældre får skabt et åbent og konstruktivt samarbejde til barnets bedste.

Eksempel – barn med særligt behov

Et konstrueret forløb kunne være!

- Vi observerer et barn og får en bekymring.
- Vi har faglig sparring med hinanden i personalegruppen.
- Vi giver måske lidt mere tid, hvor vi observerer mere konkret f. eks. legesituationer, spisesituationer, kontakt og samspil med de andre børn eller kigger nærmere på barnets sprog.
- Vi har nu nogle mere konkrete iagttagelser at forholde os til.
- Vi præsenterer vores konkrete bekymring for forældrene.
- I samarbejde med forældrene laver vi en handleplan.
- Handleplanen sættes i gang.
- Læge eller psykolog kan inddrages måske med henblik på en udredning.
- Vi vurderer måske, at der er brug for ekstra ressourcer for at iværksætte en mere omfattende handleplan.
- Vi underretter til de sociale myndigheder med henblik på diagnose og ekstra støttetimer.
- Vi kan evt. anbefale en handicapinstitution.

Sundhed og trivsel (3 af 9 strategi)

Overvægt og fravær

Vi har i vores vuggestue stor opmærksomhed på sundhed og trivsel. Dette har medført at vi i tæt samarbejde med bestyrelsen, har udarbejdet både kostprincipper og sukkerpolitik. Dette for at forhindre børnene i at udvikle overvægt og / eller mistrivsel i vuggestuen, som kan medføre unødvendigt fravær eller manglende overskud i hverdagen. Vi oplever at der er en klar sammenhæng imellem dårlig kost og inaktive sløve børn, som får svært ved at lære i de daglige sammenhænge. Derfor har vi løbende dialog med forældrene om både inst. bidrag til frokostordningen, samt indholdet i børnenes daglige madpakker.

Desuden betragter vi søvn, som en afgørende faktor i forhold til børnenes sundhed og trivsel. Mangel på samme kan medføre mistrivsel og sygdomsprægede perioder med hyppig fravær. Derfor vægter vi, at tilgodese det enkelte barns behov for søvn, i den udstrækning det har brug for det.

Vores indsats for bevægelse har vi delt i to. Der er en overordnet opstilling af mål og de indsatser der indgår som en del af den almindelige dagligdag, det handler om de tanker vi gør os i enhver given sammenhæng, for at sikre at børnene får erfaringer med at bruge kroppen og også opnår bevidsthed om kroppens forskellige funktioner. Dernæst præsenterer vi et eksempel på, hvordan vi i konkret pædagogisk praksis laver aktiviteter, der skal sikre at vores mål bliver realiserede. Eksemplet er: ”Kend og brug din krop”.

Kend og brug din krop

<p>Dato:</p>
<p>Afvikling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samlet periode knap 3 måneder fordelt på 2 perioder • periode 1: (før sommerferien) med start i uge 21 – slut uge 25 • periode 2: (efter sommerferien) med start i uge 34 – slut uge 39 • 1 dag om ugen - torsdag kl. 9.45 – 10.15 (de store kan evt. fortsætte lidt længere)
<p>Planlægning lavet af: 1 pædagog og 1 medhjælper</p>
<p>Navn på aktivitet: ”Kend og brug din krop”</p>
<p>Baggrund for aktiviteten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indsatsen vil være en stor hjælp for børnenes mobilitet på indenfor i vuggestuen og på legepladsen. • Børnene skal lære kroppens muligheder og begrænsninger at kende.
<p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er vores mål at barnet opnår kropsbevidsthed
<p>Delmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hånd- øje koordination og barnets balance
<p>Tegn:</p> <p>De store børn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Børnene skal <u>kun</u> konkurrere med hinanden på løbedistancen • Vi vil holde øje med hvordan konkurrence elementet påvirker barnet • Vi vil holde øje med om barnet aldersvarende <p>Det kan være overvejelser om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lære at tackle både at vinde og tabe • Jeg behøver ikke altid være den bedste! • Det var han da god til! <p>De mindste børn</p> <p>Vi vil holde øje med om er barnet aldersvarende?</p> <p>Tegnene vil indgå i den løbende evaluering</p>
<p>Aktiviteter/tiltag:</p> <p>Det skal i høj grad være de samme aktiviteter hver gang.</p>

<p><u>De mindste børn</u> er indenfor – primært fællesrum/puderum - evt. afskærmning at rummet så børnene ikke løber væk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi laver en lille bane • Vi bruger lette bolde eller bløde puder til kast og gribe • Vi bruger puder der ruller • Vi bruger stigerne fra krybberne • Vi bruger ærteposer • Vi bruger faldskærmen <p><u>De store børn</u></p> <p>Vi laver en bane med balancepæle, springe mellem hulahopringe, kolbøtter på en madras, trille på græsset, kast en bold op i en spand, kaste og gribe (på små afstande, bløde puder/plasticbold, løbebane med et par små forhindringer (en ting over og en ting under – stoftunneller – løbe hen mod målet (f. eks. et flag) hvem kommer først ned til flaget.</p> <p>De enkelte aktiviteter på banen kan skiftes ud undervejs i forløbet.</p>
<p>Forberedelse/indkøb: De ansvarlige medarbejdere(en fra hver stue)</p> <p>Tjekke at vi har de ting vi skal bruge + Informere forældrene</p>
<p>Ansvarlig:</p> <p>De små: - De store:</p> <p>De ansvarlige medarbejdere fordeler de voksne og laver børnegrupperne.</p> <p>Børneopdeling: 1 gruppe for de mindste og en gruppe for de store – vi vurderer individuelt hvilken gruppe de mellemste skal deltage i.</p> <p>De store er udenfor – vi kan evt. tage madrasser med ud.</p> <p>De mindste er indenfor – primært fællesrum/puderum - evt. afskærmning at rummet så børnene ikke løber væk.</p> <p>Evt. at købe en fodbold mål</p>
<p>Evaluering</p> <p>Løbende evaluering: til middagsmødet – konkurrence, aldersvarende, aktiviteterne</p> <p>Slutevaluering ved personalemødet den 26. sept. 2007</p>
<p>Hvem skal evaluere?</p> <p>De ansvarlige evaluerer først.</p> <p>Derefter fremlægges deres vurderinger for hele personalegruppen</p>
<p>Hvad skal evalueringen bruges til?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har vi opnået vores mål – kropsbevidsthed med særlig fokus på delmålene hånd-øje koordination og barnets balance. • I hvor høj grad er det enkelte barn aldersvarende? • Hvordan påvirker konkurrence børnene? • Er vores faglige bevidsthed øget?
<p>Hvem skal evalueringen formidles til?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Til internt udvikling i personalegruppen • Til bestyrelsen

Mål for mad og måltider

Indsatsområde: Kostprincipper for institutionen.
Sammenhæng/årsag til valg: Uden slik og småkager Uden sukkerholdige yoghurtprodukter Men gerne med forskellige slags pålæg Gerne med frugt og grønt (en lille gulerod, et stykke æble, lidt rosiner osv.) Det er nu, at børnene skal lære GODE KOSTVANER!
Effekt: Målet er: Vi køber fortrinsvis økologiske varer, mælk og havregryn Regler og krav i forbindelse med kost: <ul style="list-style-type: none">
• Vi påtager os ikke ansvaret for hjemmelavede diæter, og vi ser gerne en lægevejledning i forbindelse med særlig kost
• Hjemmelavet is og andre retter, der indeholder rå æg må ikke medbringes eller serveres for børnene
• Mad, der har været på stuerne bliver kasseret
• Små sjatter fra mælkeprodukter kasseres
Ydelse: Tilbud til alle <ul style="list-style-type: none">
• Morgenmad frem til kl. 7.30
• Lille måltid kl. 9.00 (frugt og vand)
• Frokost (leveret udefra) kl. 10.30
• Eftermiddagsmadpakke kl. 14.00 <ul style="list-style-type: none">
• Mælk til Frokost kl. 10.30
• Vand til kl. 9 og kl.14.00 Børnene lærer i bordskik, som f.eks. <ul style="list-style-type: none">
• Ikke at snakke med mad i munden
• Spise én mad ad gangen
• Række hinanden tingene
• Ikke at snakke i munden på hinanden
• Børnene vasker hænder før og efter måltidet
• Vi opfordrer børnene til at spise de sunde ting først fra deres madpakker
• Børnene er med til at hente frugt og madpakker i køkkenet og ved nogle småindkøb i den lokale brugs

Organisation

En personale fra hver stue står for det praktiske hver dag

- Der er tilknyttet faste voksne til børnegrupperne ved bordene
- Børnene er med til at dække bord
- Børnene er med til at rydde af bordet

Ressourcer:

Vi opfordrer forældrene til at give deres børn en sund og varieret madpakke med. Herigennem får de den rigtige energi til dagens leg og aktiviteter. Det er også vigtigt, at madpakkerne er indbydende og overskuelige for jeres børn. F.eks. kvarte rugbrød med forskelligt pålæg, hapsere af gulerod, agurk, ost, lidt vindruer, rosiner osv. Vi begrænser slik og søde sager til fest/fødselsdage

Forældreinddragelse (4 af 9 strategi)

Forældreinddragelse og kommunikation.

Forventningsafstemning: Hvad kan vi tilbyde som institution (forældrepeje, hjemmesiden) og hvad forventer vi af forældrene.

I samarbejde med bestyrelsen er der udarbejdet materiale, som skal sikre større indsigt og forståelse af hvad vi som inst. har at tilbyde og hvad vi forventer af forældrene i dagligdagen.

Vi har videre udviklet vores 1½ års samtale materiale, for at forbedre muligheden for øget forældreinddragelse igennem en mere ligeværdig/gensidig dialog/kommunikation. Vi benytter os desuden af status-udviklingssamtaler, som også er med til at styrke forældrenes medindflydelse.

At være forældre i en selvejende daginstitution indebærer at forældreinddragelsen er en naturlig del af hverdagen. Selveje er en styreform, der i daglig praksis giver forældrene mulighed for at gøre sine synspunkter gældende, hvis man ønsker det.

I Skjoldhøj Vuggestue tænker vi forældreinddragelse på 2 niveauer. Der er samarbejdet med forældrene om det enkelte barn og forældrenes engagement i vuggestuens drift gennem forældrebestyrelsen.

Forældresamarbejdet

Indsatsområde:

Forældresamarbejdet

<p>Sammenhæng/årsag til valg: En vigtig del af vores arbejde er forældresamarbejdet. Vores fælles interesse er barnet, og for at give så god en dagligdag, som muligt, er daglig kontakt og gensidig information nødvendig. Det er vigtigt, at I som forældre er trygge ved at overlade jeres barn til os.</p>
<p>Effekt: Trygge og harmoniske børn og tillidsfulde forældre. Igennem et åbent og respektfyldt samarbejde, arbejder vi på at bygge bro mellem vuggestue og hjem, således at børnene oplever en sammenhængende hverdag, hvor de voksne i deres liv, i overensstemmelse med hinanden, skaber trygge rammer.</p>
<p>Ydelse: Forældre har brug for positive tilkendegivelser fra hele personalet. Det giver tryghed, at alle forholder sig til ens barn. Forældre er interesserede i deres børns trivsel og udvikling i institutionen og i institutionens kultur, historie og ånd. Derfor må personalet løbende være med til at åbne for samtalen. Forældre vil det bedste for deres barn. Ofte får barnet alt, hvad det beder om, men det er måske noget helt andet barnet har brug for, hvis det fortsat skal være i god udvikling. I sådanne situationer kan vuggestuen være pædagogisk vejleder for familien.</p>
<p>Organisation: Åbenhed, gensidig respekt og accept, samt en naturlig interesse for hinanden, er et godt grundlag at bygge på. Vi vil møde vores forældre med ligeværdighed, så de føler sig velkomne. Vi prioriterer højt, at nye forældre får en god information om vuggestuen. Nye forældre har behov for særlig opmærksomhed. Personalet skal sammen med bestyrelsen sikre, at husets forældre kender og forstår institutionens fælles arbejdsgrundlag. Personalet og bestyrelsen skal sammen være med til at tage initiativ til at holde forældremøder/konsultationer i den form, med den hyppighed og med det indhold, der er nødvendigt, for at samarbejdet med forældrene kan føre til bedst muligt samarbejde. Personalet skal være initiativtagere til og garant for, at der udvikles et ligeværdigt samarbejde mellem forældre og personale. Herunder må personalet være den part, der signalerer åbenhed og lyst til dialog. Det er en af vuggestuens opgaver at skabe et forum, hvor forældre og personale kan lære hinandens verdener at kende</p>
<p>Ressourcer: Vi har gennem vores uddannelse og arbejde, fået viden og gjort os erfaringer, men vi er ikke eksperter. Det er jeres barn, og det er jer der kender det bedst. Derfor kan vi kun i fællesskab finde den rigtige måde at forstå og gøre tingene på.</p>

Forældrebestyrelsen

<p>Indsatsområde: Forældrebestyrelsen</p>
<p>Sammenhæng/årsag til valg: Forældre og personale har en oprigtig fælles interesse i at det pædagogiske arbejde</p>

gøres så godt som muligt. Dette kan gøres gennem en aktiv forældrebestyrelse, der vil være med til at arrangere oplevelser/fester til fælles glæde og gavn for samarbejdet.

Effekt:

- En forældregruppe med reel mulighed for at påvirke institutionens drift optræder ansvarligt overfor institutionen som helhed.
- Forældrene indgår i et nært samarbejde med personalet på institutionen om at skabe optimale rammer for børnene.
- Forældrebestyrelserne har kompetencer til at beslutte løsninger på konkrete udfordringer.
- Bestyrelsen skal konkret forholde sig til Skjoldhøj Vuggestue og ikke til andre dagtilbud (eller afdelinger) - det giver grundlag for et solidt nærdemokrati og variation i pædagogik og prioriteringer over tid.

Ydelse:

Forældrebestyrelsen har indstillingsret til kommunen i forbindelse med ansættelse af personale i institutionen. Institutionens leder har det administrative og pædagogiske ansvar for institutionen, og varetager hvorledes arbejdet tilrettelægges. Lederen skal stå til ansvar overfor bestyrelsen og kommunen om de regler og beføjelser kommunen udstikker om tilsyn, afgørelse om optagelse, samt at tilse at de beføjelser, der følger af den kommunale bevillings- og arbejdsgiverkompetence bliver overholdt. Disse kan således ikke overdrages til en forældrebestyrelse.

Organisation:

Bestyrelsen arbejder sammen med personalet om ansættelser, fællesarrangementer, udflugter, julearrangement, ansøgninger til kommunen. Det er interessant at være med i bestyrelsen. Dels har man indflydelse på børnenes hverdag, dels lærer man forældre og personale fra de andre stuer at kende. Har du gode ideer til aktiviteter, eller andet du har lyst til at snakke om, er du altid velkommen til at kontakte bestyrelsen.

Alle forældre kan rette henvendelse til personale eller bestyrelse, hvis de har spørgsmål, de gerne vil have besvaret. Der bliver uddelt referater til alle forældre efter bestyrelsesmøder

Ressourcer:

Forældrebestyrelsen i vuggestuen fastsætter principper for institutionens arbejde og for anvendelsen af budgetrammen, der er til rådighed for Skjoldhøj Vuggestue. Dette foregår indenfor de af kommunen fastsatte mål og rammer.

Bestyrelsen består af ni medlemmer. De seks er valgt blandt nuværende forældre, to fra hver stue + en personalevalgt repræsentant + souschef samt lederen. Bestyrelsen vælges hvert år i uge 39.,

5 Strukturelle rammer

Ledelse (5 af 9 strategi) – gøres kort

Ressourcer – prioriteringer, økonomi, personale, børnegrupper
Ledelsen fastlægger sammen med bestyrelsen overordnede visioner og retningslinier for Vuggestuen. Ledelsen består af leder og souschef
Organisation – proces, prioriteringer, ansvar for gennemførelse, tidsplan
Ledelsen er ansvarlig for det daglige arbejde Begge har timer på kontoret

Personale (6 af 9 strategi) – gøres kort

Ressourcer – prioriteringer, økonomi, personale, børnegrupper
De voksne i huset besidder mange kompetencer på læreplansområderne, ved at have et stort engagement og lyst til at beskæftige sig med forskellige emner. Via årsplanen sættes løbende aktiviteter i gang, der understøtter børnene i deres udfoldelser, og der evalueres løbende på delprojekter via stue- og personalemøder.
Organisation – proces, prioriteringer, ansvar for gennemførelse, tidsplan
Der er stor fleksibilitet blandt de voksne indbyrdes til at få planlagte aktiviteter til at lykkes. Der eksisterer en kultur, hvor de voksne i høj grad opmuntrer og stimulerer børnene til at prøve selv. Der er ligeledes en stor opbakning til den enkelte for at få planlagte projekter til at lykkes.

Organisation (7 af 9 strategi) – gøres kort

Ressourcer – prioriteringer, økonomi, personale, børnegrupper
Vi er opdelt på 2 aldersintegrerede stuer, Solen med 12 børn og Stjernen med 18 børn. Timerne er fordelt på 5 pædagoger og 4 medhjælpere
Organisation – proces, prioriteringer, ansvar for gennemførelse, tidsplan
Vi afholder Middagsmøder 2 gange ugentlig, stuemøder hver 3 uge og 8 personalemøder pr. år.

Drift (8 af 9 strategi) – gøres kort

Ressourcer – prioriteringer, økonomi, personale, børnegrupper
Vuggestuens økonomi er baseret på, at vi hver den 1/1 får et driftsbudget stillet til rådighed. Størrelsen heraf er bestemt af Byrådet. Ved budgetlægning tages der højde for hvilke nyanskaffelser, der er brug for samt hvilke kurser personalet ønsker at deltage i, med udgangspunkt i hvad man har lyst

til, og hvad der er nødvendigt for at kunne for at fremme den enkelte medarbejders personlige kompetencer.

Penge til vedligeholdelse af bygninger og ude arealer.

Det er Skjoldhøj Vuggestues mål, at bruge de penge der er afsat til de forskellige områder til deres formål, dvs. at vi har et mål om hverken at få over eller underskud. Opstår der over eller underskud, følges bestyrelsens prioriteringer.

Tildeling af børn er ikke vores ansvar, men givet er at passer man færre børn, får vi færre penge, passer vi et større antal børn, end vi er normeret til, får vi tilført yderligere midler.

Organisation –

Bestyrelsen for Skjoldhøj Vuggestue har det overordnede ansvar for drift, personale og økonomi. Lederen har det daglige driftmæssige ansvar

Vedr. pladsudnyttelsen, er det vores mål, at vi hverken skal passe flere eller færre børn, en vi er normeret til. Andet kan dog aftales med bestyrelse og personale.

6 Kommunikation (pkt.) 3 - 9 af 9 strategi)

I henhold til Børn- og Unge i Århus Kommune foregår kommunikationen enten internt (børn, forældre og personale) eller eksternt (forvaltningen, politisk og tværmagistralt/områdesamarbejde). For Skjoldhøj Vuggestue, som selvejende daginstitution følger der sig et ekstra niveau til et sted imellem de to. Skjoldhøj Vuggestue er med i SDL Århus, som er et netværks samarbejde mellem 29 af kommunens selvejende daginstitutioner. Derudover har vi et særligt netværkssamarbejde med de 2 selvejende børnehaver i Brabrand.

Vores arbejde med kommunikation handler i vid udstrækning om at dokumentere de aktiviteter vi laver og motivere vores handlinger. For at kommunikere klart mener vi, at man skal gøre sig klart, at der i udgangspunktet er forskellige modtagere.

- Det er den dialog, vi har med vores forældre, om hvad vi laver med børnene.
- Det er det der opstår, mellem børn og voksne, når vi dokumenterer med børnene som modtagere.
- Det er den faglige udveksling, der foregår i personalegruppen, når vi har pædagogiske diskussioner.
- Det er når vi formidler vores pædagogiske arbejde til eksterne interessenter f.eks. forvaltningen. Det kan være i form af denne udviklingsplan, det pædagogiske tilsyn eller andre tiltag, hvor vi synliggør at vi efterlever de aftaler der ligger i driftsoverenskomsten med Århus Kommune.

Vi er bevidste om, at når vi afdækker noget, så tildækker vi noget andet. Det kan ikke lade sig gøre at dokumentere alt. Vi udvælger områder af vores pædagogiske arbejde, som vi synliggør. Vi træffer forudbestemte bevidste valg, og noget er vi ikke bevidste om. Vi anvender udtrykket at vores dokumentation er iscenesat. Det skal forstås sådan, at det vi vælger at dokumentere er subjektivt. Hvis vi vælger at anvende foto

som dokumentation, er det fotografens subjektive øje der udvælger motivet. En anden medarbejder havde måske valgt andre motiver.

Intern kommunikation (børn, forældre, personale) Børneintra??????

Vores interne kommunikation har vi valgt at dele op i to underafsnit.

Dette fordi vi anser den interne kommunikation på alle niveauer for vigtig både som led i en pædagogisk faglig udvikling og som en forudsætning for åbenhed og demokratisk indflydelse i forhold til de ting der foregår i vuggestuen.

Indsatsområde: Intern kommunikation
Sammenhæng/årsag til valg: For at nå vores pædagogiske mål er det vigtigt at vi kommunikerer internt både i personalegruppen og i forhold til bestyrelse, forældre og børn.
Effekt: Vi ønsker at opnår det bedst mulige samarbejde med både kolleger og forældre, så alle oplever at være involverede og engagerede
Ydelse: Vi dokumenterer og evaluerer vores indsats løbende
Organisation: Se vores afsnit 3.1 om Evalueringspraksis og dokumentation
Ressourcer: Se vores afsnit 3.1 om Evalueringspraksis og dokumentation

Kommunikation i netværk

Kommunikation og Vidensdeling.

Vi har indgået et netværkssamarbejde med to andre selvejende institutioner. Dette betyder i praksis, at vi jævnligt arrangerer ledermøder, hvor der bliver udviklet fællesstrategier for det fremtidige samarbejde med særlig fokus på videns deling. Dette praktiseres ved fælles personalemøder, samt længerevarende kompetence udviklingsforløb. Endvidere forsøger vi i den udstrækning det er muligt, at visitere børn på tværs af institutionerne.

Derudover har vi mulighed for at benytte os af den uddannede sprogvejleder, som fungerer som fælles sprogvejleder for alle tre institutioner. Da de to andre institutioner er børnehaver, betragter vi disse som nærmeste bindeled til skoleregi

Indsatsområde:

Kommunikation i netværk for selvejende institutioner
<p>Sammenhæng/årsag til valg: Da Børn- og Unge Magistraten varslede omfattende strukturændringer i 2006 blev det klart, at der var betydelig forskel på styreformen i en selvejende og en kommunal daginstitution. I konsekvens heraf indledte vi et netværkssamarbejde med byens øvrige selvejende daginstitutioner.</p>
<p>Effekt: Vores mål med samarbejdet er at støtte hinanden i at fastholde og udvikle den selvejende styreform som et stærkt nærdemokratisk supplement til de kommunale dagtilbud. Ved at indgå i netværket opnår vi en vidensdeling og en faglig sparring institutionerne imellem som støtter såvel bestyrelse og ledelse i den løbende udviklingsproces.</p>
<p>Ydelse: Vi deltager i møder på såvel ledelses- som bestyrelsesniveau. Vi udveksler synspunkter med de øvrige netværksdeltagere og er i dialog med forvaltningen gennem netværket, om de særlige spørgsmål der gør sig gældende for selvejende daginstitutioner.</p>
<p>Organisation: Kommunikationen i netværket foregår relativt uformelt og er sagsorienteret. Netværket har en koordinator, der er ansvarlig for at holde trådene samlet og sikre at relevant information cirkulerer blandt deltagerne.</p>
<p>Ressourcer: Da netværket er baseret på engagement og frivillighed kræver det ikke ekstra personalemæssige ressourcer i Skjoldhøj Vuggestue. Ledelsen prioriterer at deltage i netværkets aktiviteter, når vi oplever at have udbytte heraf. Økonomisk er deltagelsen i netværket på cirka 0,1 % af budgettet.</p>

Ekstern kommunikation (forvaltning, politisk, tværmagistraltige/områdesamarbejdet)

<p>Indsatsområde: Ekstern kommunikation</p>
<p>Sammenhæng/årsag til valg: Skjoldhøj Vuggestue arbejder efter driftsoverenskomst med Århus Kommune og er derved forpligtet til at følge de retningslinier for drift der vedtages af byrådet. Børn- og Unge Magistraten har vedtaget at det politisk ønskede dokumentationskrav skal tilgodeses gennem udviklingsplaner.</p>
<p>Effekt: Nærværende udviklingsplan er lavet med udgangspunkt i ROYE modellen, så den overfor forvaltningen kan godtgøre at vores pædagogiske indsats honorerer de faglige krav til institutionsdrift. I planen er også inddraget de pædagogiske læreplaner som krævet i henhold til § 8 i dagtilbudsloven</p>
<p>Ydelse: Vi har løbende diskussioner i personalegruppen og i bestyrelsen der gør os i stand til</p>

<p>at justere den pædagogiske praksis. En gang hvert andet år, vil vi gennemgå og revidere udviklingsplanen, så den altid er ajourført og i overensstemmelse med virkeligheden. Gennem møder med andre selvejende institutioner får vi inspiration og sparring. Gennem Tr-møder holder vi os orienterede omkring det fagpolitiske,</p>
<p>Organisation: Udviklingsplanen har to forskellige indfaldsvinkler som varetages af henholdsvis bestyrelse og personale – selvfølgelig med et vist overlap og altid med bestyrelsen som øverste myndighed. De overordnede retningslinjer og mål/visioner for Skjoldhøj Vuggestue bliver udarbejdet i tæt samarbejde med bestyrelsen Ansvaret for hvordan retningslinjerne udformes som pædagogisk praksis er derimod en opgave der ligger i personalegruppen. At både personale og bestyrelse bliver involveret i processerne er et ansvar ledelsen af Skjoldhøj Vuggestue varetager.</p>
<p>Ressourcer: Denne første udviklingsplan har været underlagt et vist tidspres – der har været kort tid til de demokratiske diskussioner vi plejer at have. Derfor har vi foruden vores almindelige personaleressourcer og bestyrelsen haft assistance til den skriftlige del af opgaven.</p>

Tillæg: Århus kommunes indsatsområder 2013-14??????

Overordnet skal vi forholde os til 95 % målsætningen.

Herunder er der 4 temaer:

- Bedre viden 0-18 år.
- Udvikling af udskoling
- Øget inklusion
- Øget brug af pædagogisk it

7 Bilag

Årsplan

	Møder	Aktiviteter
Januar	Bestyrelsesmøde Personalemøde	
Februar	Personalemøde Bestyrelsesmøde	Fastelavn
Marts		1.fredag lukket /Personaledag
April	Personalemøde Bestyrelsesmøde	
Maj	Personalemøde	

	Bestyrelsesmøde	
Juni	Personalemøde	Sommerfest Bedsteforældredag
Juli		
August	Personalemøde Bestyrelsesmøde	
Septemb er	Forældremøde/valg til bestyrelsen(uge 39) Personalemøde	
Oktober	Personalemøde	Løvfaldsfest
Novembe r	Personalemøde	
Decembe r		Julehygge med forældre og søskende Børnejulefrokost

Årsplanen angiver, hvilke aktiviteter (herunder også møder) der foregår i løbet af året. Datoer fastlægges af ledelsen og bestyrelsen